

Státní okresní archiv Klatovy

Místní školní rada Strážov

1868–1900

Inventář

EL NAD č.: 2148

AP č.: 671

Eva Ulrichová

Klatovy 2018

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	5
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	6
Seznam použitých pramenů a literatury	7
Příloha: Seznam použitých zkratk	8
Inventární seznam	9

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Původce archiválií archivního fondu: Místní školní rada Strážov (1868–1941)

Místní školní rady se zřizovaly na základě zákona č. 48/1868 ř. z., kterým byla vydána pravidla o postavení školy k církvi. Dohlížely na dodržování školských zákonů a nařízení vyšších školských úřadů, na školní docházku a na chování žáků. Dále se staraly o finanční i věcné potřeby školy, včetně školních budov i pozemků. Členové místní školní rady byli voleni ze zástupců školy, obce a náboženských společností. Volební období trvalo tři roky.

Místní školní rada ve Strážově vznikla podle uvedeného nařízení a dne 10. září 1868 byli zvoleni její členové. Volba se konala v městské radnici ve Strážově za přítomnosti zástupců všech přiškolených obcí.

V té době byla Obecná škola ve Strážově trojtřídní. Ke školní obci byly přiškoleny obce Strážov, Brtí, Bořetice, Hájek, Hamr, Hynkovice, Javoří, Lukavice, Lehom, Opálka, Patraska, Rovná, Splž, Víteň a Záhorčice. Školní budova čp. 124 byla postavena v roce 1779. Vystavěna byla z prostředků panství Bystřice a obce Strážov. Byla to jednopatrová budova. V přízemí byl byt řídícího učitele a jedna učebna, v prvním poschodí byly dvě učebny. C. k. zemská školní rada povolila v roce 1877 otevření čtvrté třídy a od 1. ledna 1886 třídy páté, které byly umístěny v najatých místnostech v domech čp. 75 a čp. 180. Počet dětí stále stoupal, takže v roce 1890 jich do školy chodilo 464. Proto bylo nutné postavit novou školní budovu. Pro tento účel místní školní rada zakoupila dům čp. 107. Ten byl zbourán a na jeho místě byla vystavena nová školní budova, která byla slavnostně otevřena 20. května 1900. Stavbu projektoval klatovský architekt Karel Horák a provedl ji Václav Toman, zednický mistr ze Strážova. V přízemí školní budovy byl byt pro řídícího učitele a školníka a tři učebny, v prvním patře bylo pět tříd a kabinet. Stará školní budova byla prodána.

V roce 1904 podala místní školní rada a město žádost k c. k. Okresní školní radě v Klatovech o zřízení měšťanské školy ve Strážově. Dne 26. června 1906 byla škola povolena s podmínkou, že obecná škola bude spojena s měšťanskou školou pod společnou správou. V témže roce byla zahájena stavba nové školní budovy čp. 92 pro měšťanskou školu, kterou zaplatilo město Strážov. Dne 13. září 1908 byla slavnostně otevřena. Škola měla tři ročníky a navštěvovalo jí 66 dětí ze Strážova a z okolních obcí Běšiny, Březí, Čachrov, Horní Lhota, Javor, Kozí, Klenová, Kunkovice, Lehom, Loučany, Lukavice a Rovná. Ve školním roce 1931/1932 byl otevřen čtvrtý ročník.

O úhradu rozpočtu na obecnou školu se dělily všechny přiškolené obce, ale na měšťanskou školu přispívaly jen Strážov, Lukavice a Rovná.

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 došlo k rozpuštění místních školních rad k 31. prosinci 1920 vládním nařízením č. 605/1920 Sb., o místních radách školních a o místních výborech školních (pro školy menšinové). Nové místní školní rady a místní školní výbory (pro menšinové školy) byly voleny k 1. lednu 1921. Funkční období bylo čtyřleté, náplň činnosti zůstala stejná. Přímý dozor nad činností rady vykonávali okresní a zemští školní inspektoři. Ve Strážově byla nová místní školní rada ustavena na schůzi městského zastupitelstva v lednu 1921. V dalších letech probíhaly pravidelně volby do místní školní rady dle platných zákonů.

V roce 1935 byl vydán zákon č. 233/1935 Sb., kterým se měnily a doplňovaly zákony o zřizování a vydržování veřejných měšťanských škol, o docházce do nich a o jejich správě, kterým se mimo jiné zřídil na místě dosavadní místní školní rady správní orgán společný pro školní obce i pro školní újezd, nazvaný újezdní školní rada. Rozšířen byl vládním nařízením č. 153/1937 Sb., o újezdních školních radách. Ve Strážově vznikla újezdní školní rada až v roce 1941.

V období okupace bylo vládním nařízením č. 115/1941 Sb., o složení místních (újezdních) školních rad, ustanoveno, že členy místní školní rady jmenoval přednosta okresního úřadu. K další změně došlo v roce 1943, kdy se nařízením ministra školství č. 302/1943 Sb., o místní školské správě, zrušily místní školní rady. Jejich pravomoc přešla na starostu obce v sídle školní rady, nebo mohl být k tomuto účelu jmenován jiný člen obecní rady, v případě potřeby i jiná osoba (pověřený představený školní obce). Podle tohoto nařízení byl ustanoven Karel Bříza, rolník ve Strážově, pověřeným představeným školní obce.

K obnovení místních školních rad v roce 1945 došlo na základě výnosu MŠO č. 96/1945 (pokyny o úřadování školních úřadů (orgánů) místní, okresní a zemské správy). Jejich činnost se řídila vládním nařízením z roku 1920.

Od 1. září 1945 bylo schváleno ministerstvem školství rozdělení správy škol na obecnou školu a měšťanskou školu.

Činnost místních (újezdních) školních rad ukončil zákon č. 279/1949 Sb., o finančním hospodaření národních výborů, podle kterého byly od 1. ledna 1950 zrušeny školní obce. Jejich práva a závazky přešly na stát a finanční prostředky se staly součástí rozpočtu místního národního výboru v obci, v níž měla škola sídlo.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Kde byly archiválie uloženy před předáním do archivu a kdy byly předány, se nepodařilo dohledat. K nalezení archiválií tohoto fondu došlo při GI 2012–2013 a dne 25. dubna 2013 byl založen EL NAD.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Fond tvoří archiválie místní školní rady z let 1868–1900. Jazykem archiválií je čeština. Archiválie jsou poškozeny prachem a podací protokoly jsou rozpadlé.

V roce 1941 se změnil podle tehdy platných nařízení název Místní školní rady Strážov na Újezdní školní radu Strážov. Archiválie z tohoto období se však nedochovaly, proto byl ponechán název archivního fondu Místní školní rada Strážov.

Fond obsahuje 3 podací protokoly z let 1880–1883 (0,01 bm) a 1 karton spisů z let 1868–1900 (0,11 bm).

Pořádání a inventarizace fondu proběhly podle vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále podle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 a jeho dodatků čj. SOAP/006-1300/2014, Základních pravidel pro zpracování archiválií čj. MV-46913/AS-1/AS-2013 a Metodického pokynu Archivní správy MV v Praze čj. AS/1-2-2020/99.

Pro uspořádání archiválií daného archivního fondu bylo použito následující pořádací schéma:

I. Registraturní pomůcky

Podací protokoly

II. Spisový materiál

Spisy

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond obsahuje 3 podací protokoly z let 1880–1883. Zajímavým archivním materiálem je protokol z volby místní školní rady z roku 1868. Zápisy ze schůzí místní školní rady z let 1879–1883 jsou ve formě spisů a je v nich uvedeno složení místní školní rady a popis její činnosti v daných volebních obdobích.

Ve fondu se dochovaly spisy, z nichž lze čerpat údaje např. o osvobození od placení školného a o zameškávání docházky žáků. Dále z úřední korespondence s okresní školní radou můžeme získat informace o celkové činnosti místní školní rady. Účetní materiál obsahuje rozpočet místní školní obce z roku 1879.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond zinventarizovala a archivní pomůckou jej opatřila v roce 2018 ve Státním okresním archivu Klatovy Eva Ulrichová.

V Klatovech 29. 10. 2018

Eva Ulrichová

Seznam použitých pramenů a literatury

SOKA Klatovy, fond *Archiv města Strážov*, knihy inv. č. 18–23, spisy inv. č. 263, kronika.

SOKA Klatovy, fond *Místní národní výbor Strážov*, spisy inv. č. 48.

Říšský zákoník (Reichsgesetzblatt). Vídeň: c. k. dvorní a státní tiskárna, 1868.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1920.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Praha: Státní tiskárna, 1935.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1941.

Sbírka zákonů a nařízení Protektorátu Čechy a Morava. Praha: Tiskárna Protektorátu Čechy a Morava, 1943.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé. Praha: Státní tiskárna, 1949.

Věstník ministerstva školství a osvěty. Praha: Státní nakladatelství, 1945.

JANÁK Jan, HLEDÍKOVÁ Zdeňka, DOBEŠ Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

TOPINKA, Jiří a kol. Příspěvek k pořádání školských fondů, *Archivní časopis*, 2008, roč. 58, č. 2.

Z historie Strážova a jeho okolí. Strážov: Obecní úřad, 1995.

JIRÁK Jan. *Strážovsko a jeho historie*. Víteň: Mirek Toman, 2017.

Příloha: Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
AS	archivní správa
bm	běžný metr
c. k.	císařsko-královský
čj.	číslo jednací
čp.	číslo popisné
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid. jedn.	evidenční jednotka
GI	generální inventura
inv. č.	inventární číslo
kar	karton
kol.	kolektiv
MŠO	Ministerstvo školství a osvěty
MŠR	místní školní rada
MV	Ministerstvo vnitra
OŠR	okresní školní rada
ppr	podací protokol
přír. č.	přírůstkové číslo
roč.	ročník
ř. z.	říšský zákoník
Sb.	Sbírka zákonů
SOA	státní oblastní archiv
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
ÚŠR	újezdní školní rada

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
---------	-------	---------------	----------------

I. Registraturní pomůcky

Podací protokoly

1	Podací protokol (22. 1. 1880 – 30. 12. 1880)	1880	ppr 1
2	Podací protokol (15. 1. 1881 – 12. 11. 1881)	1881	ppr 2
3	Podací protokol (11. 1. 1883 – 25. 12. 1883)	1883	ppr 3

II. Spisový materiál

Spisy

4	Volba MŠR	1868	kar 1
5	Zápisy ze schůzí (1. 9. 1879 – 10. 9. 1883)	1879–1883	kar 1
6	Úřední korespondence – okresní školní rada	1870–1883	kar 1
7	Úřední korespondence – obecní úřady	1880–1883	kar 1
8	Seznamy zvolených členů místní školní rady	1877–1900	kar 1
9	Osvobození od placení školného	1880–1881	kar 1
10	Výkaz zameškání docházky	1874–1881	kar 1
11	Rozpočet místní školní obce	1879	kar 1

Název archivní pomůcky:	Místní školní rada Strážov
Značka archivního fondu:	MŠR Strážov
Časové rozmezí:	1868–1900
Počet evidenčních jednotek:	4 (3 registraturní pomůcky, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	11
Rozsah v bm:	0,12
Stav ke dni:	29. 10. 2018
Zpracovatel archivního fondu:	Eva Ulrichová
Zpracovatel archivní pomůcky:	Eva Ulrichová
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Pavel Havlovič dne 29. 10. 2018 – čj. SOAP/040-0736/2018